

Karen von Veh

Suvremeni ikonoklazam u Južnoj Africi Transgresivni prikazi Bogorodice i Krista kao odgovor na društvenu politiku

David Morgan opisuje estetsko iskustvo kao "etiku susreta koja se čini neprikriveno mistična. Estetika kontemplacije je oblik transcendencije i otkrivenja, jedinstvo s višim bićem." Umjetnost je dakle, u shodnoj estetici i filozofskim diskursima, koji kulminiraju u europskom modernizmu, prožeta duhovnošću, poduprta idejama kako lijepoga tako i uzvišenog. Čini se da je ova estetička doktrina u centru nekih kritika novijih djela koja groteskno i ironično imitiraju povijesna umjetnička djela. Djelo "genija", koje je estetski prihvatljivo i prikazuje idealizirano klasično savršenstvo, kao na primjer Michelangelova Pietà, nosi ovu auru duhovnog zajedništva, upravo zbog toga što mu je svrha potaknuti religijsku kontemplaciju. Parodija takvih idealiziranih slika Bogorodice i Krista nekih suvremenih južnoafričkih umjetnika, može se raspoznati kao napad ne samo na prikaz ovih poznatih djela i na religiju uopće, nego i na svetost kreativnog nagona, umjetničkog genija, povijesnih ideala, tradicije i kulture. Suvremene "ikonoklastičke" verzije religijske ikonografije nisu prikazi koji se moraju doživljavati kroz "duboku kontemplaciju", već se moraju shvatiti racionalno, poznavanjem povijesnih prototipa i njihovih značenja te kao odgovor na dati politički i društveni kontekst. Njihova svrha i utjecaj su stoga iznimno "svjetovni". Ovim radom nastojim razmotriti osnovnu svrhu dvaju djela: *Little Deposition Picture* (2002) Diane Victor i *Good Shepherd* (2014) Conrada Botesa. Navedeni umjetnici parafraziraju prepoznatljive kršćanske prikaze da bi na taj način komentirali još vrlo prisutne nejednakosti u post-aparthejskom južnoafričkom društvu. Preobrazba društva nakon ere aparthejda veoma je težak proces; vjerovanja i načini ponašanja često su toliko ukorijenjeni u svakodnevici da je promjena gotovo nemoguća bez katalizatora koji bi prekinuo ustaljenost i unio alternativne načine ponašanja i razmišljanja. Smatram da je umjetnički ikonoklazam u djelima ovih umjetnika stavljen u funkciju upravo takvog donositelja promjene za obnovu ideja i stavova.